

Čeština a slovanské jazyky v chemii

Václav Helán¹, Petr Filip²

¹ 2 THETA ASE, s.r.o., Jasná 307,
735 62 Český Těšín. 2theta@2theta.cz

² Katedra anglistiky a amerikanistiky,
Filozofická fakulta, Ostravská univerzita,
Reální 5, 701 03 Ostrava 1

Pro generaci našich babiček bylo velmi neslušné používat slangové výrazy z němčiny: říkat tátovi „fotr“ (Der Vater).

Odkážme mimo slušnou společnost nevhodné a přílišné používání anglických výrazů.

F..k you !

Kdy používat češtinu a kdy angličtinu ?

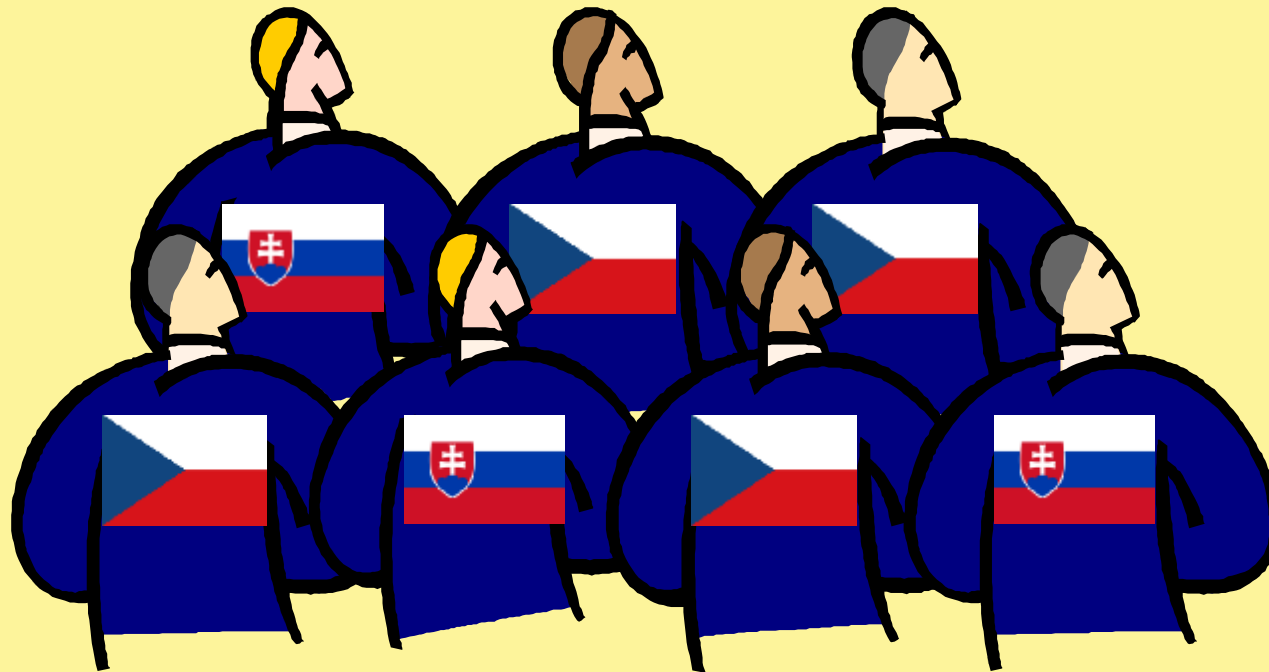
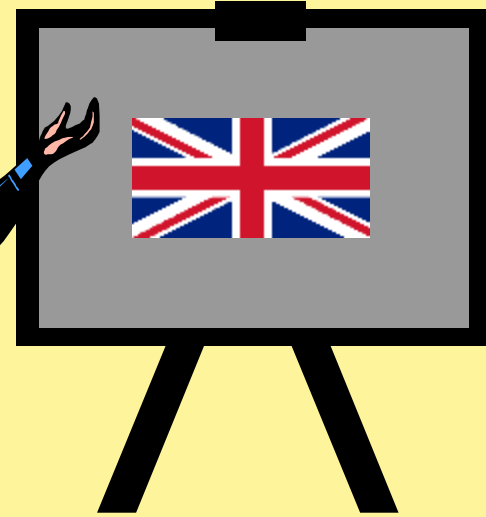
- Na konferencích
- V příspěvcích do sborníků a časopisů
- Na vizitkách

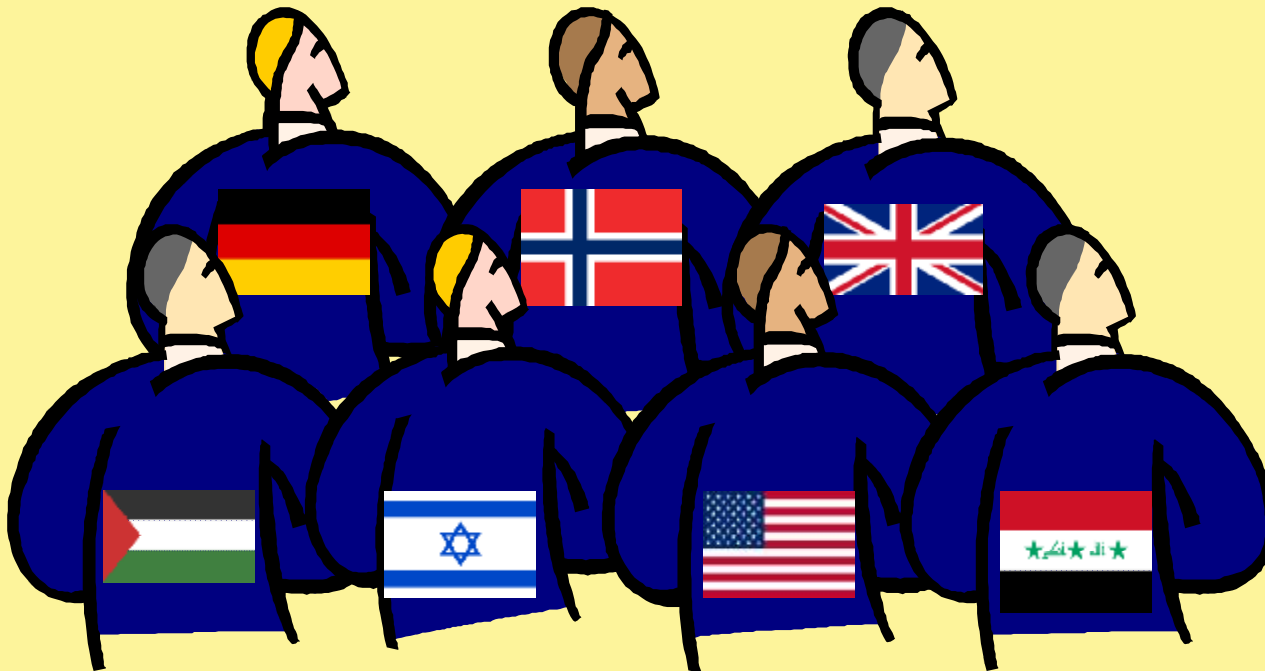
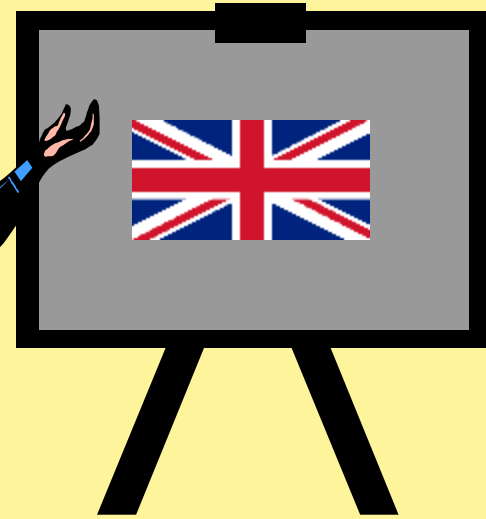
Pravidla pro užití a kombinaci obou jazyků.

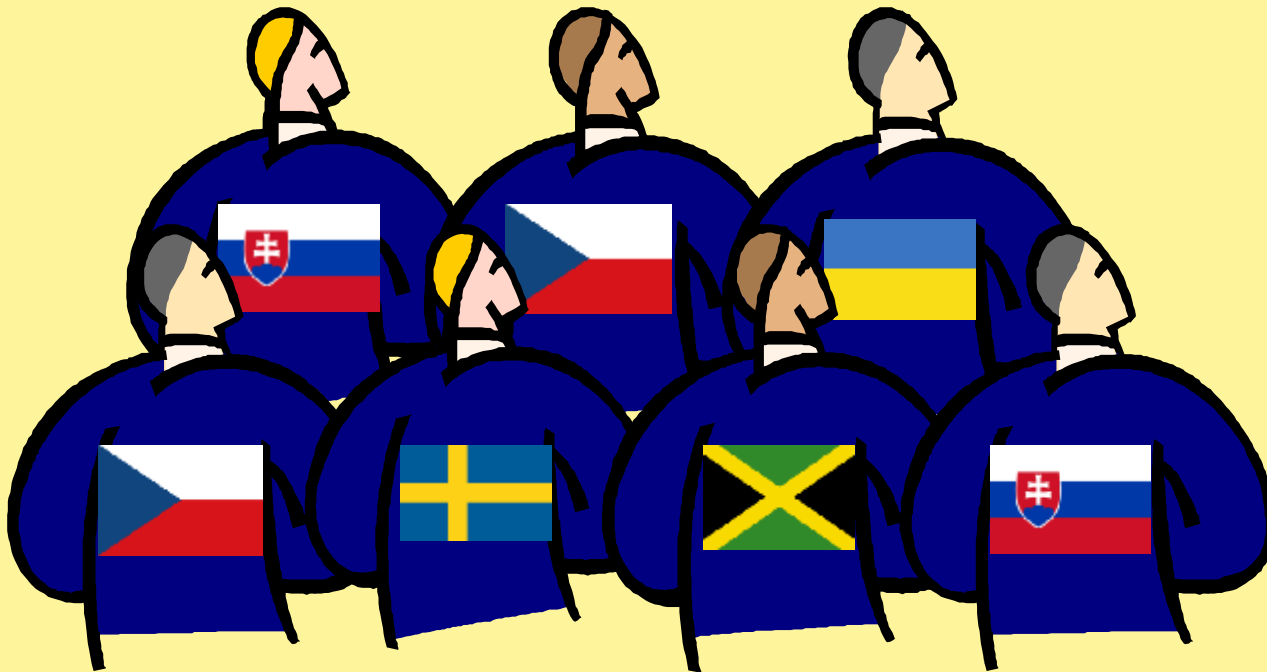
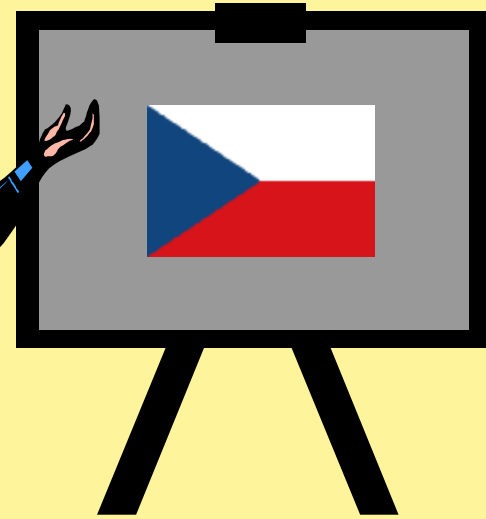
Jednací jazyky konferencí

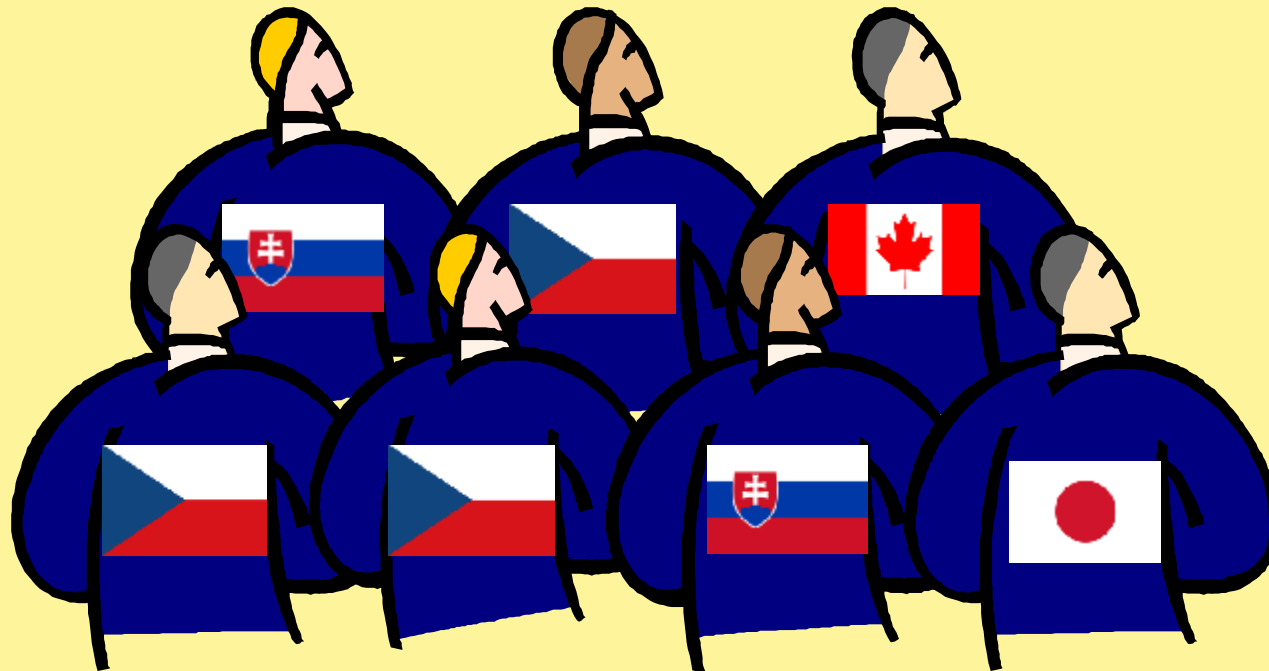
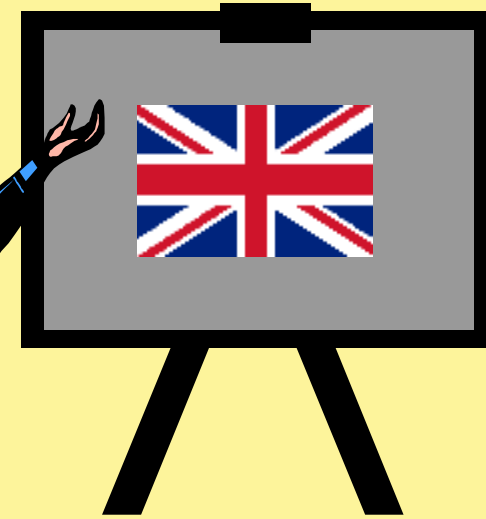
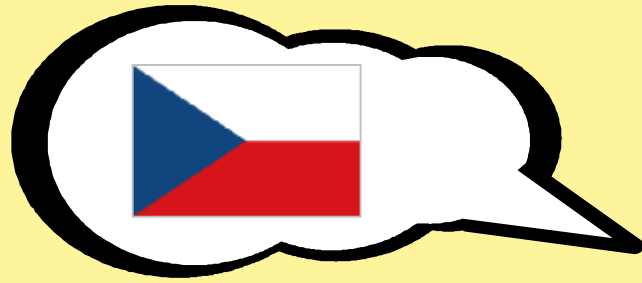
- Národnost přednášejícího
- Složení posluchačů

Možnost různého jazyka
v obrazové a ústní složce.

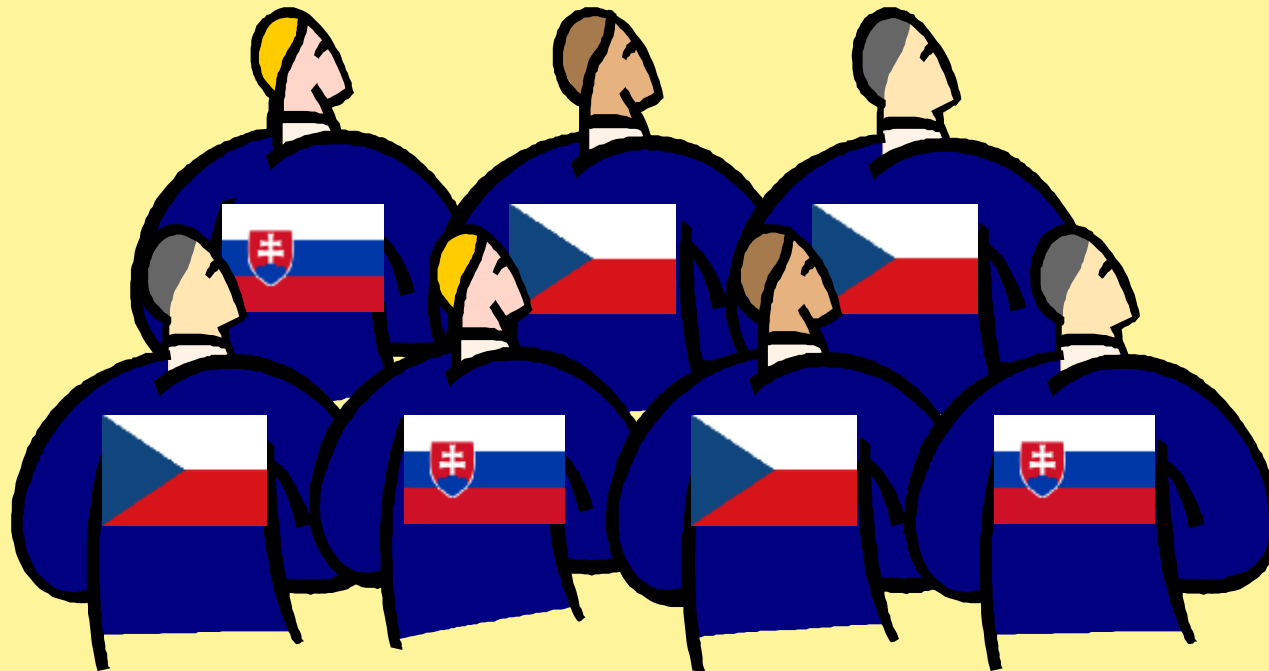
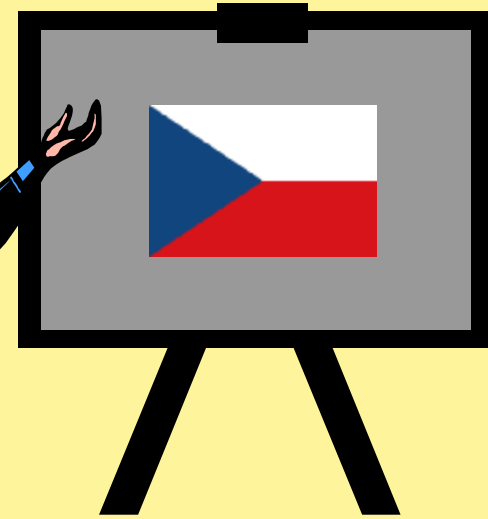
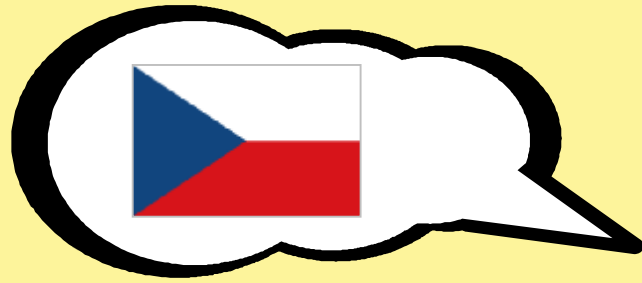

Proč někdy přednáší Čech Čechům anglicky?

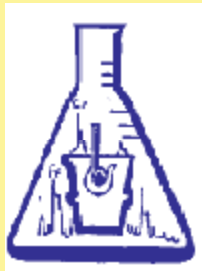
- Je ješitný, předvádí, že umí anglicky a přednáší v cizině
- Je líný, přednáška je recyklovaná (PowerPoint v angličtině bychom odpustili)
- Je to student, kterého k tomu nutí studijní požadavky (Jen z cvičných důvodů je ovšem neúčta k účastníkům konference)

Příspěvky do sborníků a časopisů

- Pro českou veřejnost text česky
- I pro cizince: text česky, název i v angličtině a abstrakt anglicky
- Hlavně pro cizince: text anglicky, ale název a abstrakt i v češtině

Anglický článek v české tiskovině je téměř vždy nepůvodní !

Zkušenosti z Česko-slovensko- polské konference

Hutní a průmyslová analytika

- Přednášky – slovo v národním jazyce,
  - obraz anglicky
- Príspevek – název v národním jazyku i anglicky
  - celý text v národním jazyku, abstrakt anglicky, nebo naopak

Pěkný příklad invaze angličtiny:

Na podnikovém výjezdním školení v Krkonoších se vyspala office junior managerka Julie s junior executive managerem Alexem a senior executive managerem Gregem (ne najednou). Facility manager Denis se vyspal s senior sales representative Ferdinandem. Technical support coordinator Petra ho vykourila na pánském záchodku research and development specialistovi Josefovi. Sales representative Ferdinand to udělal senior accountant managerce Věře v křoví při outdoor team trainingu.

Vizitky

V angličtině - velmi problematické:

- Název instituce je oficiální údaj
- Překlad do angličtiny je vždy nejednoznačný
- Překládat srozumitelné názvy je zbytečné
- Neodpovídá to praxi neanglicky mluvících zemí (Bundesanstalt für Materialforschung und -prüfung)

Jak překládat názvy institucí ?

Např. „Katastrální úřad“

1. Doslovný překlad: Cadastral Office
(málo srozumitelné)
2. Adaptace cílové kultury: Land Registry
(jiné v GB, USA...)
3. Popis funkce: Land Ownership
Registration Office (asi nejlepší)

Odstrašující příklady:

- KHS: Regional Hygienic Station =
Oblastní čisté nádraží
- Podzemní garáže s mycí linkou:
Underground garages with a washing line =
... s prádelní šňůrou

Názvy měst a...

Praha nemusí být nutně Prague

Jak by vypadaly přeložené názvy ulic:

- Hlavova - Head Street
- Kotlářská - Kettlesmith
- Náměstí legií - Legion Square
- 17. listopadu - 17th November
- 30. dubna - 30th April
- České mládeže - Czech Youth

Obecné doporučení pro vizitky

- Název instituce, včetně fakulty, oddělení, uvádějte nejprve česky
- Pod něj, je-li to nutné pro srozumitelnost, do závorky vhodný anglický překlad
- Mohou být i oboustranné vizitky
(Pak ale není místo na poznámky)

Jak používat češtinu ?

- Chemické názvosloví
- Správná výslovnost

Nebud'me za každou cenu světoví –
budeme směšní !

Chemické názvosloví

Změny v názvosloví

- musí být výsledkem široké diskuse v odborné veřejnosti
- musí být přijímány demokratickým mechanismem

Chyby a omyly

Kyselina – ~~kysličník~~ – kyslík
oxid

Кислота – окись / закись - кислород

Kwas – tlenek – tlen

Zdůvodnění:

- jako bezkyslíkaté anionty (sulfid) – snad
- přizpůsobení mezinárodnímu – nesmysl

Budeme používat acid ?

Odstraníme Votočkovy přípony ?

Připouští se „sírová kyselina“,
doporučeno u složitějších org. kyselin

- Vhodné jen u seznamů, indexů
- Apozice indikuje odborné názvosloví:
lesní borovice x borovice lesní
(Pinus Silvestris)

I v chemii si jde čeština svými cestami.

Věta „titrujeme kyselinou chlorovodíkovou“ zní v:

- Pardubicích - chlorovodicej
- Brně – chlorovodicó
- Ostravě - chlorovodicum

Výslovnost

I výslovnost mateřštiny má svá pravidla !

- Nově přejímaná slova – výslovnost i pravopis podle originálu
- Přejatá dávno – podle pravidel češtiny

Certifikace

ve středověku z latiny ?

za Rakouska z němčiny ?

ne v roce 1990 z angličtiny !

~~„Certifikace“~~

Chvála azbuky

АЗБУКА

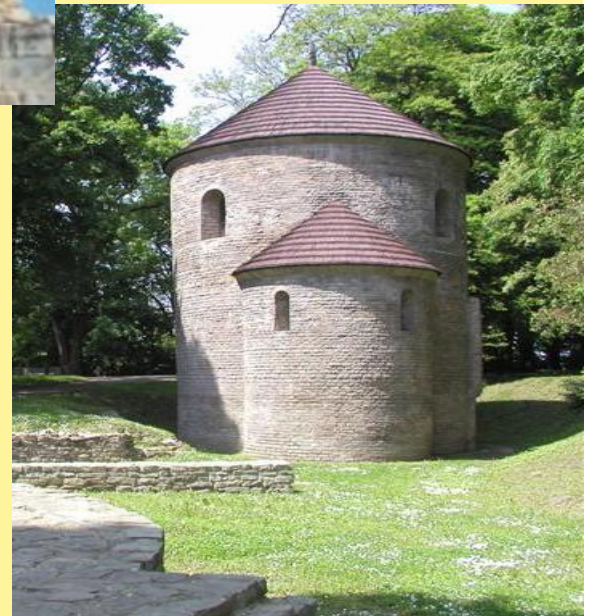
- Bukvy ?
- Klínové písmo ?

ΑΘΗΝΑΗ

Cieszyn

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΚΥΛΟΣ !

Oczyszczalnia ścieków

ОЧИЩАЛНЯ ЩЕКУВ

Očiščalňa ščėkuv

oh-chi-shchal-nya shchek-ooov

My Slované se ubráníme !

- Do not say chodte do pice s tou kokotinou when a relevant project is presented to you.

Nehovorte chod'te do piče s tou kokotinou, keď je vám predstavovaný dôležitý projekt.

- You should never substitute "May I help you?" with, „Co do pice chces?”.

Nesmiete nikdy nahrádzať “Môžem ti pomôcť?” s čo do piče chceš ?”

- Furthermore, you must not say dojebali sme to when a matter becomes excessively complicated.

Ba čo viac, nesmiete povedať dojebali sme to, keď sa veci stávajú extrémne zložité.

- Last but not least, after reading this note, please do not say *mozem si s tymto vytriet zadok!* Just keep it clean and dispose of it properly.

A nakoniec no nie v poslednom rade po prečítaní týchto poznámok, prosím, nepovedzte *môžem si s týmto vytriet' zadok!* Udržujte ich čisté a používajte náležite.

Děkuji Vám za pozornost !